

**ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ
"АСОЦІАЦІЯ ФАРМАЦЕВТІВ УКРАЇНИ"**

Ідентифікаційний код юридичної особи: 43359310

Місцезнаходження: Україна, 01015, місто Київ, вулиця Академіка Богомольця, будинок 7/14,
приміщення 182, к. 83

Вих. 285/2026 від 31.08.2026 року

**Секретарю Комітету Верховної Ради України
з питань здоров'я нації, медичної допомоги та
медичного страхування**

**Голові підкомітету з питань військової медицини
Комітету Верховної Ради України
з питань здоров'я нації, медичної допомоги та
медичного страхування**

народному депутату України

ЗІНКЕВИЧ Я.В.

01008, м. Київ, вул. Грушевського, 5
yana_zinkevych@rada.gov.ua

Шановна Яно Вадимівно!

Громадська організація «Асоціація фармацевтів України» (далі – АФУ, Асоціація), представлена у Раді громадського контролю при Національній службі здоров'я України, Громадській раді при Державній службі України з лікарських засобів та контролю за наркотиками та Експертно-апеляційній раді з питань ліцензування при Державній регуляторній службі України, звертається з проханням ініціювати розгляд на найближчому засіданні Комітету Верховної Ради України з питань здоров'я нації, медичної допомоги та медичного страхування питання щодо результатів реалізації державних заходів, спрямованих на зниження цін та забезпечення доступності лікарських засобів для населення.

12 лютого 2025 року Радою національної безпеки і оборони України було прийнято рішення «Про додаткові заходи щодо забезпечення доступності лікарських засобів для українців», введене в дію Указом Президента України від 12 лютого 2025 року № 82/2025.

Зазначеним рішенням, серед іншого, було взято до відома інформацію щодо намірів учасників фармацевтичного ринку знизити з 1 березня 2025 року на 30 відсотків ціни на найбільш затребувані основні лікарські засоби, а Кабінету Міністрів України доручено реалізувати комплекс законодавчих, регуляторних та організаційних заходів, спрямованих на зниження і стабілізацію цін та підвищення доступності лікарських засобів.

Таким чином, питання цінової та фізичної доступності лікарських засобів було визначено на рівні Ради національної безпеки і оборони України як таке, що потребує системного державного реагування.

Однак із моменту прийняття рішення РНБО минуло понад півтора року, що, на переконання АФУ, є достатнім періодом для проведення не проміжної, а ґрунтовної оцінки результатів його виконання.

Суспільство, пацієнти, професійна фармацевтична спільнота та парламент мають право отримати чітку відповідь на основне питання: яким є фактичний результат заходів,

запроваджених після рішення РНБО від 12 лютого 2025 року, та чи забезпечили вони те реальне підвищення доступності лікарських засобів, заради якого приймалися.

На переконання АФУ, для такої оцінки недостатньо констатувати факт прийняття нормативно-правових актів або запровадження нових регуляторних механізмів. Необхідно співставити стан фармацевтичного ринку до та після реалізації відповідних рішень та надати конкретні показники їх ефективності.

Зокрема, необхідно встановити, чи було фактично забезпечено заявлене зниження цін на найбільш затребувані основні лікарські засоби на 30 відсотків з 1 березня 2025 року, щодо якої кількості та яких саме лікарських засобів таке зниження відбулося, протягом якого періоду воно зберігалось та якою є динаміка цін на ці препарати станом на сьогодні.

Так само потребує оцінки не лише номінальне зниження вартості окремих препаратів, а й те, чи супроводжувалося воно збереженням їх фактичної доступності для пацієнта: присутності на ринку, достатності асортименту, стабільності постачання, можливості придбати препарат у конкретному населеному пункті та збереження аптечної інфраструктури.

Одним із ключових регуляторних рішень, прийнятих безпосередньо після рішення РНБО, стала постанова Кабінету Міністрів України від 14 лютого 2025 року № 168 «Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України щодо стабілізації цін на лікарські засоби».

Її положення істотно змінили економічні та регуляторні умови функціонування фармацевтичного ринку, а тому після тривалого періоду практичного застосування постанова № 168 також має бути предметом окремого аналізу ефективності.

На сьогодні важливо отримати відповідь не лише на питання, які норми були запроваджені, а передусім – як вони реально вплинули на ціни, асортимент, конкуренцію, постачання лікарських засобів, діяльність аптечних закладів та фізичну доступність фармацевтичної допомоги.

Особливої уваги потребує ситуація у сільській місцевості, на прифронтових та деокупованих територіях, де аптечні заклади працюють в умовах обмеженого попиту, кадрового дефіциту, значних логістичних витрат, перебоїв з енергопостачанням, постійних безпекових загроз та ризику пошкодження чи знищення аптечних і складських приміщень.

За таких обставин оцінка державної політики виключно через показник вартості окремої упаковки лікарського засобу не відображає реального рівня його доступності для населення.

Якщо внаслідок економічних або регуляторних факторів препарат зникає з асортименту, скорочується його постачання або припиняє діяльність аптечний заклад, формальне зниження ціни саме по собі не забезпечує досягнення мети державної політики.

АФУ вважає, що Міністерство охорони здоров'я України як центральний орган виконавчої влади, відповідальний за формування та реалізацію державної політики у сфері охорони здоров'я та обігу лікарських засобів, повинно володіти системною інформацією про наслідки реалізації рішення РНБО та прийнятих на його виконання регуляторних заходів.

Більше того, оскільки саме Міністр охорони здоров'я України доповідав Раді національної безпеки і оборони України про ситуацію на національному ринку лікарських засобів під час розгляду цього питання, вважаємо обґрунтованим заслухати позицію Міністерства вже за результатами реалізації визначених державою заходів.

Парламентський контроль у цьому випадку має бути спрямований не на отримання загальної інформації про проведену роботу, а на встановлення конкретного стану виконання рішення РНБО, оцінку досягнутих показників та визначення тих завдань, які залишилися невиконаними або не забезпечили очікуваного результату.

З огляду на викладене, просимо Вас ініціювати включення до порядку денного найближчого засідання Комітету Верховної Ради України з питань здоров'я нації, медичної допомоги та медичного страхування питання щодо стану виконання рішення Ради національної безпеки і оборони України від 12 лютого 2025 року «Про додаткові заходи щодо забезпечення доступності лікарських засобів для українців», введеного в дію Указом Президента України від 12.02.2025 № 82/2025, та результатів реалізації постанови Кабінету Міністрів України від 14.02.2025 № 168.

Просимо запросити Міністра охорони здоров'я України та/або уповноважених представників Міністерства охорони здоров'я України для представлення Комітету відповідного звіту та, зокрема, заслухати інформацію щодо:

1. стану виконання кожного із заходів, передбачених рішенням Ради національної безпеки і оборони України від 12 лютого 2025 року «Про додаткові заходи щодо забезпечення доступності лікарських засобів для українців», у частині питань, що належать до компетенції МОЗ;
2. переліку заходів, передбачених зазначеним рішенням РНБО, які станом на дату проведення засідання Комітету виконані повністю, виконані частково або залишаються невиконаними, із зазначенням причин та запланованих строків їх завершення;
3. фактичних результатів виконання положення рішення РНБО щодо зниження з 1 березня 2025 року на 30 відсотків цін на найбільш затребувані основні лікарські засоби, у тому числі переліку відповідних препаратів, цін до та після їх зниження та актуальної динаміки таких цін;
4. того, чи було досягнуто визначеної рішенням РНБО мети щодо підвищення доступності лікарських засобів для населення України, та за якими конкретними кількісними і якісними критеріями МОЗ оцінює досягнення цієї мети;
5. проведеного МОЗ аналізу зміни середніх роздрібних цін на лікарські засоби після прийняття рішення РНБО та постанови № 168 у порівнянні з періодом до запровадження відповідних заходів;
6. результатів реалізації постанови Кабінету Міністрів України від 14.02.2025 № 168 за весь період її дії та оцінки Міністерством ефективності запроваджених нею механізмів;
7. впливу постанови № 168 на асортимент лікарських засобів в аптечних закладах, доступність окремих препаратів, обсяги їх постачання, присутність виробників та окремих лікарських засобів на українському ринку;
8. динаміки відкриття, закриття та тимчасового припинення діяльності аптечних закладів після запровадження відповідного регулювання та наявності або відсутності причинно-наслідкового зв'язку між зміною економічних умов діяльності аптек і відповідною динамікою;
9. окремої оцінки наслідків реалізації рішення РНБО та постанови № 168 для аптечних закладів, які функціонують у сільській місцевості, на прифронтових, деокупованих та інших територіях із низькою щільністю населення або підвищеним безпековим навантаженням;
10. виявлених МОЗ негативних, побічних або непередбачуваних наслідків запровадженого регулювання для фармацевтичного ринку та доступності лікарських засобів;
11. того, які положення рішення РНБО потребують подальшої реалізації та які додаткові нормативні, організаційні або економічні заходи Міністерство вважає необхідними для їх повного виконання;
12. позиції МОЗ щодо доцільності збереження, перегляду або коригування окремих регуляторних механізмів, запроваджених постановою № 168, з урахуванням фактичних результатів їх застосування.

Окремо просимо запропонувати Міністерству охорони здоров'я України до проведення відповідного засідання надати Комітету письмовий звіт про стан виконання рішення РНБО від 12 лютого 2025 року та постанови № 168 із наведенням конкретних статистичних та аналітичних даних, динаміки основних показників, інформації про виконані та невиконані заходи, а також висновків щодо досягнення визначених державою цілей.

Вважаємо принципово важливим, щоб за результатами більш ніж півторарічного періоду реалізації відповідної державної політики її ефективність була оцінена на підставі вимірюваних результатів, а не лише кількості прийнятих нормативно-правових актів.

Рішення Ради національної безпеки і оборони України, введене в дію Указом Президента України, повинно мати не формальне, а фактичне виконання, а суспільство та парламент мають розуміти, чи досягнуто поставленої мети – реального підвищення доступності лікарських засобів для громадян України.

Сподіваємося на Вашу підтримку зазначеної ініціативи та сприяння у заслуховуванні Міністерства охорони здоров'я України на найближчому засіданні Комітету.

**З повагою,
Голова Організації,
Голова Правління Організації**

Олена ОМЕЛЬЧУК